

KARADENİZ’İ ISITAN GELİŞMELER

Hüseyin Çakmak

Referans için: Çakmak, Hüseyin. "Karadeniz'i Isıtan Gelişmeler." İNSAMER Analiz. 20.03.2023. Analiz

Rusya'nın 24 Şubat 2022'de Ukrayna'ya karşı başlattığı savaştan sonra ABD'nin Karadeniz'de gözlem ve keşif uçuşlarını artırdığı biliniyor. Ancak 14 Mart 2023'te Karadeniz'de Rusya ile ABD'yi karşı karşıya getiren sıcak bir gelişme yaşandı. ABD Avrupa Kuvvetleri Komutanlığı (EUCOM) Rusya'ya ait iki Su-27 uçağının Karadeniz üzerinde ABD Hava Kuvvetlerine bağlı MQ-9 istihbarat, gözlem ve keşif insansız hava aracını (İHA) taciz ettiğini, uçaklardan birinin çarptığı MQ-9'un uluslararası sulara düştüğünü duyurdu. Yapılan açıklamada, "Çarpışmadan önce Su-27 uçağı düşüncesizce, çevreye zarar vererek, profes-

yonellik dışı bir şekilde MQ-9'un üzerine yakıt püskürttü ve önünde uçtu." denildi.

Rusya ise ABD'ye ait İHA'yı düşürdüğünü yalanladı. Rusya Savunma Bakanlığı tarafından yapılan yazılı açıklamada, İHA'nın Rusya'nın Ukrayna'da sürdürdüğü "askerî operasyon" bölgesine ve Kırım açıklarına doğru ilerlediği belirtilerek, "İHA uçuşu, özel askerî harekât amacıyla kurulan hava sahasının kullanımına yönelik geçici rejim alanı sınırlarını ihlal ederek ve aktarıcılar kapalı şekilde gerçekleştirildi." denildi. Açıklamada ayrıca Rus savaş uçaklarının ABD'ye ait İHA ile temasa geçmediği ancak insansız hava aracının kes-

kin manevralar sonucu kontrolü kaybederek suya düştüğü kaydedildi.

Hem ABD hem de Rusya söz konusu İHA'nın enkazına ulaşmak için harekete geçtiğini duyurdu. Olayla ilgili açıklamalarda bulunan Rusya Güvenlik Konseyi Sekreteri Nikolay Patruşev ve Dış İstihbarat Servisi Başkanı Sergey Narişkin, enkazı denizden çıkarmak için gerekli teknik imkâna sahip olduklarını belirttiler.

ABD Genelkurmay Başkanı Mark Milley ise İHA'nın düştüğü noktadaki su derinliğinden dolayı ve ayrıca Karadeniz'de ABD'ye ait gemi olmaması sebebiyle kurtarma çalışması düzenlemenin çok zor olduğunu söyledi. Ancak bununla birlikte Milley, gemileri bulunmasa da Karadeniz'de "dost ve müttefiklerinin" olduğunu ve hassas istihbarat bilgilerinin karşı tarafın eline geçmemesi için gerekli önlemleri aldıklarını belirtti. Söz konusu müttefikler bağlamında ilk akla gelen ülke şüphesiz Türkiye oldu. Nitekim Türkiye Millî Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın "Sorunu makul ve mantıklı bir şekilde çözmek için muhatabımız

*ABD:
Çarpışmadan
önce Su-
27 uçağı
düşüncesizce,
çevreye zarar
vererek,
profesyonellik
dışı bir şekilde
MQ-9'un
üzerine yakıt
püskürttü ve
önünde uçtu.*

ABD'lilerle görüşüyoruz." açıklamasını, ABD'nin Karadeniz'e gemi göndermesi durumunda boğazlardan geçişine izin verilebileceği sinyali olarak yorumlayanlar oldu.

Ancak bu aşamada Türkiye'nin açıkça Rusya'nın aleyhine olacak böyle bir kararı alma ihtimalinin oldukça düşük olduğunu belirtmek gerekiyor. Zira bu, Türkiye'nin Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başladığı günden itibaren izlediği denge politikasına aykırı bir adım olur. Öte yandan Türkiye'nin ABD'nin isteğini kabul etmemesinin iki ülkenin arasını açacağını ileri sürenler

de var. Bu da gerçekçi değil, çünkü günümüzde Türkiye, neredeyse bütün dünyadan tecrit edilen Rusya ile temaslarını devam ettirebilen tek NATO ülkesi. Dolayısıyla bu anlamda Batı, Türkiye'ye ihtiyaç duyuyor. Ayrıca Türkiye, savaşın başından itibaren Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ne dayanarak boğazlarını tüm savaş gemilerine kapattı. Bu, Montrö Sözleşmesi'nin sadece Türkiye'nin egemenlik haklarını güçlendirmekle kalmadığını, aynı zamanda Türkiye'nin bölgede önemli bir aktör olmasını sağladığını da gösteriyor.